

Sygn. akt IV U 177/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lipca 2019r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant	st. sekr. sądowy Dorota Malewicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 lipca 2019r. w S.

odwołania J. I.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 30 stycznia 2019 r. Nr (...)

w sprawie J. I.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o ustalenie niepodlegania ubezpieczeniom społecznym

I. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że J. I. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu

w okresach: od 01 lipca 2014r. do 31 lipca 2014r., od 01 stycznia 2015r. do 31 stycznia 2015r., od 01 stycznia 2016r. do 31 stycznia 2016r., od 01 stycznia 2017r. do 31 stycznia 2017r. i od 19 stycznia 2018r. do 31 stycznia 2018r.;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. na rzecz J. I. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt: IV 177/19 **UZASADNIENIE**

Decyzją z 30 stycznia 2019r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art.83 ust.1 pkt 1 i pkt 2 w związku z art.6 ust.1 pkt 5, art.9 ust.2a, art.12 ust.1 i art.13 pkt 4 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych stwierdził, że J. I. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 1 lipca 2014r. do 31 lipca 2014r., od 1 stycznia 2015r. do 31 stycznia 2015r., od 1 stycznia 2016r. do 31 stycznia 2016r., od 1 stycznia 2017r. do 31 stycznia 2017r. i od 19 stycznia 2018r. do 31 stycznia 2018r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że w toku postępowania wyjaśniającego w sprawie podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym przez J. I. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej ustalił, iż z tytułu prowadzenia tej działalności ubezpieczona dokonała zgłoszenia siebie jedynie do obowiązkowego

ubezpieczenia zdrowotnego w okresie od 1 lipca 2014r. do 31 grudnia 2017r. oraz 19 stycznia 2018r. do 30 kwietnia 2018r. W trakcie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej ubezpieczona została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu wykonywania umowy agencyjnej lub umowy zlecenia u płatnika składek (...) Centrum Pomocy (...). Artykuł 6 ust.1 pkt 5 i art.12 ust.1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają osoby, które na obszarze RP są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność gospodarczą. Z kolei przepis art.9 ust.2a powyższej ustawy (w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2015r.) stanowił, że osoba wykonująca umowę agencyjną lub zlecenia prowadząca jednocześnie pozarolniczą działalność podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu tej działalności, jeżeli z tytułu wykonywania umowy agencyjnej lub zlecenia podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe jest niższa od obowiązującej tę osobę najniższej podstawy wymiaru składek dla osób prowadzących pozarolniczą działalność. Może ona dobrowolnie na swój wniosek być objęta ubezpieczeniem z tytułu wykonywania umowy. Natomiast w myśl art.9 ust.2a ustawy systemowej w brzmieniu od 1 stycznia 2016r. zleceniobiorca prowadzący jednocześnie pozarolniczą działalność, dla której obowiązująca jest najniższa podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości 60% prognozowanego wynagrodzenia miesięcznego, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom z tytułu prowadzenia działalności, jeżeli z tytułu wykonywania umowy zlecenia, podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tej osoby jest niższa niż obowiązująca tę osobę najniższa podstawa wymiaru składek z tytułu prowadzenia działalności. W oparciu o powyższą regulację i wobec ustalenia, że w w/w miesiącach podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonej z tytułu wykonywania umowy zlecenia wynosi mniej niż obowiązująca ją najniższa podstawa wymiaru składek z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności organ rentowy stwierdził, iż w okresach tych ubezpieczona podlega obowiązkowo jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu (decyzja z 30 stycznia 2019r. k.73-75 akt organu rentowego).

Odwołanie od w/w decyzji złożyła ubezpieczona J. I., wnosząc o jej zmianę i ustalenie, że w okresie od 1 lipca 2014r. do 31 lipca 2014r., od 1 stycznia 2015r. do 31 stycznia 2015r., od 1 stycznia 2016r. do 31 stycznia 2016r., od 1 stycznia 2017r. do 31 stycznia 2017r. i od 19 stycznia 2018r. do 31 stycznia 2018r. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu. W uzasadnieniu stanowiska wskazała, że w spornych okresach prowadzenia pozarolniczej działalności podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu wykonywania umowy zlecenia u płatnika składek (...) Centrum Pomocy (...) w Ł. mającego za przedmiot prowadzenie rodziny zastępczej zawodowej, a następnie rodzinnego domu dziecka. Z tytułu zawartej umowy otrzymywała ona wynagrodzenie w wysokości 4 000 złotych, a następnie 6 062 złotych. W związku z tym osiągała miesięczny dochód w wysokości wyższej niż najniższa podstawa wymiaru składek dla osób prowadzących pozarolniczą działalność. W miesiącu grudniu każdego roku otrzymywała wynagrodzenie z (...) za miesiąc grudzień oraz styczeń następnego roku. Nie wiedziała ona jednak, że takie działanie i niewykazanie w deklaracji za styczeń wynagrodzenia za styczeń może mieć wpływ na jej obowiązki w zakresie obowiązkowych ubezpieczeń. Dochód w postaci wynagrodzenia z tytułu zawartej umowy otrzymywała i otrzymuje nadal za każdy miesiąc wykonywania umowy. W tych okolicznościach zaskarżona decyzja powinna być zmieniona (odwołanie wraz z załącznikami k.1-9 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu stanowiska organ rentowy podtrzymał argumentację podniesioną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k.11-15 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczona J. I. od wielu lat prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą z zakresu obrotu zwierzętami (okoliczność niesporna). W dniu 22 maja 2014r. ubezpieczona i jej mąż S. I. zawarli z (...) Centrum Pomocy (...) w Ł. umowę zlecenie na prowadzenie rodziny zastępczej zawodowej. Umowa zawarta została na czas określony od 22 maja 2014r. do 21 maja 2018r. W §7 i 8 umowy przewidziano, że z tytułu prowadzenia rodziny zastępczej

zawodowej jednemu z małżonków - imiennie wskazanej J. I. przysługuje w wynagrodzenie w wysokości 4 000 złotych brutto miesięcznie, które miało być wypłacane nie później niż do ostatniego dnia każdego miesiąca od daty przedłożenia rachunku (umowa zlecenie z 22 maja 2014r. o utworzenie rodziny zastępczej zawodowej k.63-67 akt organu rentowego).

W dniu 31 lipca 2015r. (...) Centrum Pomocy (...) w Ł. oraz J. i S. małż. I. zawarli nową umowę, której przedmiotem było prowadzenie przez ubezpieczoną i jej męża rodzinnego domu dziecka. Umowa zawarta została na czas określony od 1 sierpnia 2015r. do 31 lipca 2020r. W §6 umowy przewidziano, że z tytułu prowadzenia rodzinnego domu dziecka jednemu z małżonków - imiennie wskazanej J. I. przysługuje wynagrodzenie w wysokości 4 000 złotych brutto miesięcznie, które miało być wypłacane z dołu w ciągu 14 dni, nie później niż do ostatniego dnia każdego miesiąca od daty przedłożenia rachunku za miesiąc poprzedni (umowa z 31 lipca 2015r. na prowadzenie rodzinnego domu dziecka k.55-59 akt organu rentowego). W dniu 1 października 2015r. strony powyższej umowy zawarły aneks do jej postanowień, w którym wysokość wynagrodzenia zleceniobiorcy (ubezpieczonej) określiły na 6 062 złotych miesięcznie. Postanowienia aneksu obowiązywały od dnia jego zawarcia (aneks z 1 października 2015r. do umowy z 31 lipca 2015r. k.61 akt organu rentowego).

Ubezpieczona i jej mąż zgodnie z postanowieniami powyższych umów od 22 maja 2014r. do 2018r. - w tym w spornych miesiącach – prowadzili nieprzerwanie rodzinę zastępczą, a od 1 sierpnia 2015r. rodzinny dom dziecka. Z tytułu wykonywania powyższych umów zlecenia ubezpieczona podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu. Za każdy miesiąc ubezpieczona podpisywała rachunek i na tej podstawie (...) Centrum Pomocy (...) wypłacało jej wynagrodzenie przewidziane w w/w umowach. Zasadą było, że wynagrodzenie za dany miesiąc było wypłacane w kolejnym miesiącu np. za styczeń w miesiącu lutym, za marzec w miesiącu kwietniu, itd.. Wyjątkiem był miesiąc grudzień roku 2014, 2015, 2016 i 2017, za które to miesiące wynagrodzenie było wypłacone w tym samym miesiącu – grudniu. Z uwagi na to oraz wobec tego, że wynagrodzenie za miesiąc styczeń było wypłacone w miesiącu lutym, za miesiąc styczeń w roku 2015, 2016, 2017 i 2018 (...) Centrum Pomocy (...) w deklaracji składanej do organu rentowego nie wykazało przychodu ubezpieczonej z tytułu wykonywania umowy zlecenia w tych miesiącach. Z kolei wynagrodzenie za miesiąc lipiec 2014r. przysługujące w wysokości 4 000 złotych brutto zostało wypłacone w dwóch ratach ,tj. w kwocie 1 827,22 złotych w miesiącu sierpniu 2014r. i w kwocie 1 084,74 złotych (zaświadczenie z 8 stycznia 2018r. wystawione przez (...) Centrum Pomocy (...) w Ł. k.53 akt organu rentowego, karty wynagrodzenia ubezpieczonej za lata 2014-2018 wykazujące dochód ubezpieczonej za każdy miesiąc obowiązywania umowy zlecenia w latach 2014-2018 – w kopercie na k.21 akt sprawy, potwierdzenia wypłaty wynagrodzenia na rzecz ubezpieczonej za miesiąc styczeń 2015, 2016, 2017 i 2018 roku odpowiednio w miesiącu lutym 2015, 2016, 2017 i 2018 roku oraz za miesiąc lipiec 2014r. częściowo w miesiącu sierpniu 2014r. i miesiącu wrześniu 2014r. - k.20 i koperta k.21 akt sprawy, zeznania ubezpieczonej k.26-26v akt sprawy).

W okresie wykonywania w/w umów zlecenie, ubezpieczona z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej zgłosiła się jedynie do ubezpieczenia zdrowotnego (zeznania ubezpieczonej k.26v akt sprawy).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej J. I. okazało się uzasadnione.

Stan faktyczny niniejszej sprawy nie jest sporny. Niesporne jest bowiem, że w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej ubezpieczona zawarła z (...) Centrum Pomocy (...) w Ł. umowy zlecenia na podstawie których poczynając od 22 maja 2014r. do 2018r., w tym przez sporne miesiące, prowadziła rodzinę zastępczą, a następnie rodzinny dom dziecka. Niesporne jest również - potwierdzone przedłożonymi umowami zlecenia - że w w/w okresie wynagrodzenie ubezpieczonej było określone stałą stawką miesięczną wynoszącą od 22 maja 2014r. do 30 września 2015r. 4 000 złotych brutto miesięcznie, a od 1 października 2015r. 6 062 złotych brutto miesięcznie.

Bezsporne jest, że z tytułu wykonywania umowy zlecenia – z uwagi na wysokość przychodu z tej umowy, od 22 maja 2014r. ubezpieczona podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu z tego właśnie tytułu. Jednocześnie z uwagi na równoległe prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej, a zatem

sytuację określoną mianem zbiegu tytułów ubezpieczenia, kwestia podlegania przez J. I. ubezpieczeniom społecznym wymagała oceny w świetle art.9 ust.2a ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2019r., poz.300). Organ rentowy w zaskarżonej decyzji prawidłowo wskazał na powyższe uregulowanie, ale w ocenie Sądu błędnie zastosował to uregulowanie w stanie faktycznym niniejszej sprawy. I tak, przepis art.9 ust.2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2015r.) stanowił, że osoba, o której mowa w art.6 ust.1 pkt 4 (wykonująca umowę agencyjną lub zlecenia) prowadząca jednocześnie pozarolniczą działalność, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu tej działalności, jeżeli z tytułu wykonywania umowy agencyjnej lub zlecenia podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe jest niższa od obowiązującej tę osobę najniższej podstawy wymiaru składek dla osób prowadzących pozarolniczą działalność. Może ona dobrowolnie na swój wniosek być objęta ubezpieczeniem z tytułu wykonywania umowy zlecenia. Natomiast w myśl art.9 ust.2a ustawy systemowej w brzmieniu od 1 stycznia 2016r. osoba, o której mowa w art.6 ust.1 pkt 4 (zleceniobiorca), prowadząca jednocześnie pozarolniczą działalność, dla której obowiązująca jest najniższa podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości 60% prognozowanego wynagrodzenia miesięcznego, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności, jeżeli z tytułu wykonywania umowy zlecenia podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tej osoby jest niższa niż obowiązująca tę osobę najniższa podstawa wymiaru składek z tytułu prowadzenia działalności.

Z powyższego uregulowania wynika zatem, że osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą i jednocześnie wykonująca umowę zlecenia podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu pozarolniczej działalności, jeżeli z tytułu umowy zlecenia podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tej osoby (przychód uzyskiwany z umowy) jest niższa niż obowiązująca tę osobę najniższa podstawa wymiaru składek z tytułu prowadzonej działalności. Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję stanął na stanowisku, że przypadek opisany w powyższej regulacji miał miejsce w odniesieniu do ubezpieczonej, która wynagrodzenie za pracę wykonaną w ramach umowy zlecenia w miesiącu lipcu 2014r. otrzymała częściowo w miesiącu sierpniu i miesiącu wrześniu 2014r., a wynagrodzenie za styczeń 2015, 2016, 2017 i 2018 uzyskała (zostało jej wypłacone) w miesiącu lutym 2015, 2016, 2017 i 2018 roku. W ocenie Sądu takie rozumienie tego przepisu jest błędne. Należy podkreślić, że regulacja art.9 ustawy systemowej, w tym ust.2a dotyczy zbiegu tytułów ubezpieczenia, a sam przepis umieszczony jest w Rozdziale 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poświęconym zasadom podlegania ubezpieczeniom społecznym. Dlatego pojęcie podstawy wymiaru składek użyte w tym przepisie nie może być rozumiane analogicznie jak w przypadku ustalenia wysokości składek ubezpieczeniowych i związanego z tym ustalenia podstawy ich wymiaru - w myśl regulacji zawartej w Rozdziale 3 ustawy (stanowisko takie wyraził Sąd Apelacyjny w Krakowie w uzasadnieniu wyroku z 21 lutego 2018r. w sprawie III AUa 948/16, Lex nr 2467472). Stąd też organ rentowy niezasadnie sprowadził pojęcie podstawy wymiaru składek z tytułu umowy zlecenia, użyte w art.9 ust.2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, do kwestii de facto wypłaty na rzecz ubezpieczonej wynagrodzenia z tytułu pracy wykonanej w ramach umowy zlecenia uznając brak wypłaty wynagrodzenia w danym miesiącu lub dokonanie wypłaty w kwocie niższej niż najniższa podstawa wymiaru składek z tytułu prowadzonej działalności za sytuację, w której ubezpieczona powinna podlegać obowiązkowo ubezpieczeniom z tytułu pozarolniczej działalności. Tymczasem w spornych miesiącach ubezpieczona wykonywała pracę na podstawie umowy zlecenia za wynagrodzeniem ustalonym w umowach zlecenia w stałej stawce przewyższającej najniższą podstawę wymiaru składek z tytułu pozarolniczej działalności. W miesiącu lipcu 2014r. i styczniu 2015r. wynagrodzenie to wynosiło 4 000 złotych brutto, a z miesiąca styczniu 2016r., styczniu 2017r. i styczniu 2018r. - 6 062 złotych brutto miesięcznie (vide: ustalenia faktyczne). Oznacza to, że wbrew twierdzeniom organu rentowego w w/w miesiącach z tytułu wykonywania umowy zlecenia podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonej nie była niższa od najniższej podstawy wymiaru składek dla osób prowadzących pozarolniczą działalność, o której mowa w art.18 ust.8 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd na podstawie art.477¹⁴§2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł zgodnie z wynikiem sprawy na podstawie art.98§1 i 3 kpc w związku z art.99 kpc i w związku z §9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018r., poz.265).